VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny**
(nr 57)
z dnia 24 stycznia 2017 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 57)

24 stycznia 2017 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Beaty Mazurek (PiS)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (druk nr 1180),

– rządowy dokument „Sprawozdanie z funkcjonowania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za lata 2014 i 2015" (druk nr 1171),

– projekt planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r.

W posiedzeniu udział wzięli: **Krzysztof Michałkiewicz** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Marek Woch** pełnomocnik prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia, **Rafał Dudek** naczelnik wydziału w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Mirosław Miłoń** doradca w Najwyższej Izbie Kontroli, **Grażyna Paczuska** główny specjalista w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, **Jerzy Płókarz** prezes Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej, **Witold Zakrzewski** prezes Fundacji Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Radioamatorskich, **Julia Kluczyńska** ekspert w Forum Darczyńców w Polsce, **Marcin Maksymiuk** ekspert w Związku Powiatów Polskich, **Maciej Zarębski** członek Rady Działalności Pożytku Publicznego oraz **Renata Bardzał** asystentka przewodniczącej Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Brygida Śliwka, Małgorzata Cholewa, Dariusz Lipski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych, **Aleksandra Wolna-Bek, Robert Durlik** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dzień dobry. Witam wszystkich zebranych parlamentarzystów oraz pana ministra wraz z pracownikami. Stwierdzam kworum. Porządek dzisiejszego posiedzenia został państwu doręczony. Czy są uwagi? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek posiedzenia. Przechodzimy do jego realizacji.

Pierwszy punkt to pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, druk nr 1180. Bardzo proszę pana Krzysztofa Michałkiewicza o przedstawienie propozycji.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Krzysztof Michałkiewicz:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, przedstawiany projekt ma charakter porządkujący. Zmiany nie są duże. Jeżeli udałoby się szybko uchwalić, usprawniłoby to funkcjonowanie przekazywania 1% podatku dochodowego. Jeżeli państwo pozwolą, pani dyrektor uzasadni przygotowane zmiany.

Dyrektor Departamentu Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Andżelika Wardęga:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, jak powiedział pan minister, proponujemy kilka zmian porządkujących. Pierwsza zmiana dotyczy sposobu usprawnienia procedury wymiany informacji między ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, który jest dysponentem Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego, a sądami rejestrowymi. W zmianie chodzi o zapis, aby sądy informowały ministra o dacie doręczenia i uprawomocnienia się postanowienia stwierdzającego utratę statusu organi-

zacji pożytku publicznego. Data potrzebna jest nam do odzyskiwania kwot pochodzących z 1%, aby organizacja, która utraciła status pożytku publicznego, nie zdołała ich wydać, gdyż powinna przekazać na Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego.

Druga zmiana porządkowa i doprecyzowująca zakłada, że organizacja pożytku publicznego tracąca status, składa ostatnie sprawozdanie za rok, w którym utraciła status. Dotychczas nie było takiej regulacji, co rodziło wątpliwości i pytania. Kolejna zmiana jest również doprecyzowująca. Mówimy, że termin na złożenie sprawozdania merytorycznego i finansowego dla organizacji pożytku publicznego, której rok obrotowy nie jest rokiem kalendarzowym, upływa 30 listopada roku następującego po roku obrotowym. Dotychczas przepis był niejasno sformułowany, rodził pytania i interpretacje. Teraz proponujemy zapis, który powinien już jednoznacznie to rozstrzygać.

Kolejna zmiana dotyczy racjonalizacji zasad tworzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wykazu organizacji pożytku publicznego. Każdego roku mamy wiele pism, postulatów, wystąpień organizacji, że z nieswojej winy i niezależnych przyczyn nie są w stanie złożyć w terminie takiego sprawozdania. Proponujemy, żeby minister mógł w tej sprawie podjąć decyzję, ale tylko w sytuacji, kiedy opóźnienie nastąpiło bez winy organizacji lub z przyczyn od niej niezależnych. Kolejna, również drobna kwestia, to rozszerzenie katalogu źródeł przychodu Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego o odsetki od tzw. wolnych środków, przekazanych w zarządzanie ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych. To wszystko, dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Kto z pań i panów posłów chce zabrać głos? Bardzo proszę, pani przewodnicząca Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Chcę zapytać pana ministra, o jakich kwotach, które zasilą nowotworzony fundusz, mówimy? Jakie koszty będą ponoszone? Wiemy czym dysponuje Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, natomiast, jakiej wysokości kwotami byłby zasilany powstający fundusz? Kwotami, którymi możemy pomóc kolejnym organizacjom pozarządowym, będzie dysponował minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Wedle jakich kryteriów środki będą przyznawane?

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Pani przewodnicząca, fundusz został stworzony, aby organizacja zbierająca wpłaty pochodzące z 1%, która straciła status, miała możliwości rozliczenia się z pieniędzy. Fundusz powstał rok temu, przez ten czas zebrano 20 tys. zł. Pieniędzy jest niewiele. Czekamy, żeby ogłosić konkurs i w drodze konkursowej przeznaczyć dotacje na wspieranie organizacji pozarządowych. W momencie, gdy zostanie zebrane więcej środków finansowych, minister finansów sugerował, żeby zlikwidować fundusz, gdyż teraz kwoty są za małe. Natomiast uważamy, że instrument jest potrzebny. Organizacje tracące status, muszą rozliczyć się z pieniędzy, które zebrały z 1%. Jest to miejsce, do którego mogą być przekazywane środki finansowe. Uważam, że to jest uczciwe wobec ludzi, którzy robili wpłaty. Jeżeli organizacja przestaje istnieć, to z zebranymi środkami finansowymi musi coś się stać. Jak powiedziałem, fundusz jest niewielki. Jeżeli zostaną zebrane pieniądze, będą rozdysponowane w drodze konkursu na wsparcie organizacji pozarządowych. Obecnie fundusz służy głównie do informowania, jeśli organizacje straciły status, żeby mogły rozliczyć się ze środków, które nazbierały i nie mogą ich wykorzystywać, podobnie jak organizacje pożytku publicznego.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Czy są jeszcze pytania? Bardzo proszę, pani poseł Wróblewska.

Poseł Kornelia Wróblewska (N):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Panie ministrze, mam pytanie odnośnie do ust. 3a, który został dodany w art. 27a. Jest to zapis, który pozwala ministrowi rodziny, pracy i polityki

społecznej na uznaniowe pozostawienie w rejestrze organizacji, która nie dopełniła obowiązku sprawozdawczego. Z jednej strony, jest to rozwiązanie korzystne, jeśli organizacja znajdzie się w wyjątkowej sytuacji, jednak może prowadzić do wyciągania z kłopotów jednych organizacji, a innych nie. Aby tego uniknąć, ministerstwo powinno przekazywać wykaz takich organizacji Radzie Działalności Pożytku Publicznego, ujawniając, w jakich przypadkach zastosowano prawo łaski. Argument ma znaczenie wobec faktu, że dysponentem Funduszu Wsparcia Organizacji Pożytku Publicznego jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Poprzez decyzje uznaniowe, jednym można ułatwić dostęp do środków, wspierając potencjał organizacji pożytku publicznego, innych eliminować. Stąd moje pytanie, czy istnieje możliwość, aby zapis został zmieniony i poprawiony przez państwa?

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Pani przewodnicząca, sytuacja jest dokładnie odwrotna. Nie można mówić o uznaniowości, natomiast należy stwierdzić, że w dotychczasowych przepisach część organizacji była karana za niezawinione przyczyny. Chcę mocno podkreślić, że minister jest, tylko technicznie, zobowiązany do ogłoszenia wykazu, natomiast powstawał on do tej pory w psychologicznie trudnej dla mnie sytuacji. 15 grudnia otrzymałem wykaz organizacji, które złożyły sprawozdanie do 15 lipca. Datą graniczną była północ. Były organizacje, które złożyły o godz. 23:59, a inne złożyły o godz. 00:00:01 i już nie zmieściły się w wykazie. Oczywiście, często była to wina organizacji, gdyż składały sprawozdanie w ostatnim momencie, następowały blokady i mimo wysiłków okazywało się, że sprawozdanie zostało złożone po północy, a nie przed. Zdarzały się sytuacje całkowicie obiektywne, np. sąd rejestrowy zgubił dokumenty organizacji. Przedstawiciele organizacji przychodzili do nas i pokazywali, że faktycznie z winy sądu nie można było zarejestrować w terminie, natomiast minister nie mógł tego uwzględnić, ponieważ nie miał żadnych możliwości. Stąd powstał zapis, mówiący, iż w sytuacji, która nastąpiła bez winy organizacji albo z przyczyn od niej niezależnych, minister będzie mógł uwzględnić odwołanie i umieścić organizację w wykazie. Trudno mówić o uznaniowości, ponieważ warunkiem zbierania 1% podatku jest posiadanie statusu organizacji pozarządowej. Jeżeli organizacja prowadzi ośrodek dla dzieci niepełnosprawnych i nie będzie mogła w tym roku zbierać 1%, zagrożone jest funkcjonowanie placówki, a minister nie jest w stanie uwzględnić złożenia sprawozdania po terminie, z niezawinionej przyczyny, uważam, że sytuacja jest nie do przyjęcia. Z chęcią wezmę na siebie odpowiedzialność, aby decyzje nie budziły wątpliwości. Natomiast, w kontrowersyjnej sytuacji zawsze pozostaje Rada Działalności Pożytku Publicznego, która ma zespół interwencyjny. Na pewno zrobi duży hałas, jeżeli dana sytuacja będzie nieprzejrzysta.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę pana, który chce zabrać głos, o przedstawienie się.

Prezes Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej Jerzy Płókarz:

Jerzy Płókarz, Krajowy Sztab Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej. Mam techniczną uwagę i propozycję. Chcę, żeby Wysoka Komisja wzięła je pod uwagę. W pkt 1 zostało zapisane, iż właściwy sąd rejestrowy, po uprawomocnieniu postanowienia, zawiadamia ministra, cytuję: „podając datę doręczenia i uprawomocnienia się tego postanowienia" . Chcemy zwrócić uwagę, iż może być kilku uczestników postępowania i nie wiadomo, którym należy doręczyć. Wydaje się mi, że istotny jest fakt uprawomocnienia się postanowienia, czyli zaistnienia stanu prawnego. Nasza organizacja proponuje po słowie „podając" wykreślić „datę doręczenia", pozostawić zapis: „podając datę uprawomocnienia się", czyli ustanowienia stanu prawnego o wykreśleniu organizacji. W przeciwnym wypadku nie będzie wiadomo do ilu uczestników, którym uczestnikom, jaką datę doręczenia itd. Dziękuję.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Pani przewodnicząca, zapis był szczegółowo dyskutowany, natomiast argumenty, które uzgodniliśmy, przedstawi pani mecenas, bardzo proszę.

Główny specjalista do spraw prawnych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Aneta Stachowicz:

Niestety nie możemy zrezygnować z informacji na temat daty doręczenia, gdyż mówi o tym art. 22 ust. 7 pkt 1, w którym organizacja w ciągu 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o utracie statutu organizacji pożytku publicznego zobowiązana jest poinformować ministra, ile jeszcze niewydatkowanych środków pozostało na jej koncie. Data jest potrzebna do dalszego procedowania w przypadku, gdy organizacja nie poda informacji na temat niewydatkowanych kwot. Wtedy minister musi podjąć dalsze działania, czyli po upływie terminów wezwać organizację do przedstawienia kwot. Jeżeli ponownie nie będzie ona chciała podać i zwrócić niewydatkowanych pieniędzy pochodzących z 1%, minister jest zobowiązany do wydania decyzji w postępowaniu administracyjnym. Data doręczenia jest niezbędna w dalszym procedowaniu w związku z dochodzeniem zwrotu należności.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Pan chciał jeszcze zadać pytanie, proszę o przedstawienie się.

Prezes Fundacji Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Radioamatorskich Witold Zakrzewski:

Witold Zakrzewski, Fundacja OPOR. Jak wspomniał pan minister, jestem przewodniczącym zespołu interwencji Rady Działalności Pożytku Publicznego. Chcę się odnieść do pkt 3 i zaproponować rozwiązanie, które będzie poddane kontroli społecznej. Proponuję, aby Wysoka Komisja rozważyła możliwość, żeby umieścić na liście organizacje pożytku publicznego, które wykażą, iż nie mogły być zamieszczone, po uzyskaniu opinii, np. Rady Działalności Pożytku Publicznego. Wtedy unikniemy uznaniowości. Poza tym, nie ma trybu odwoławczego. Co się stanie, jeżeli minister nie uwzględni danych organizacji, mimo iż wykazały, że nie mogły złożyć sprawozdania? W efekcie zepsujemy formułę organizacji pożytku publicznego, w których obowiązują określone standardy. Organizacja bierze na siebie konieczne do spełnienia obowiązki i trwa to siedem miesięcy. Nie wyobrażam sobie, że nagle 20, 30 tys. organizacji z określonego powodu nie złoży sprawozdania na czas. Musi być szczególny powód, żeby to nastąpiło. Najczęstszym problemem są serwery Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które przy tak dużej liczbie składanych sprawozdań nie są w stanie nadążyć. To jest najczęstsza wina. Jeżeli były problemy, przedłużano termin. Nie widzę konieczności wpisywania powyższych kwestii. Można wprowadzić kontrolę społeczną. Minister nie powinien podejmować decyzji *ad hoc*, ale najpierw musi uzyskać opinię, żeby poddać kontroli.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Szanowna Komisjo, proszę, żeby dzisiaj przyjąć ustawę w pierwszym czytaniu ze względu na występujący już okres składania sprawozdań finansowych i możliwości odliczania 1% od podatku. Rozpatrując zmianę ustawy, która jest porządkująca, decydujemy, czy organizacje będą zbierać 1%, czy nie. Mówię to z doświadczeń z poprzednich lat. W różnych okresach, od 2009 r., kiedy przepis wszedł w życie, zawsze były organizacje, które z przyczyn obiektywnych nie złożyły sprawozdania w terminie. W poprzednim roku kilka razy uwzględniliśmy taką sytuację, gdy sprawa była ewidentna. Nie było skarg, mimo że obracaliśmy się na granicy możliwości, które dawała ustawa. Uważam, iż wprowadzane zapisy uporządkują problem. Dadzą jednoznaczną interpretację. Minister będzie odpowiedzialny za uwzględnienie odwołania lub nie. Będzie wiadomo kogo zatrudnić. W obecnej chwili jest to robione mechanicznie. W ewidentnej sytuacji, mój poprzednik i ja uwzględniliśmy kilka odwołań, natomiast chcę mieć podstawę prawną, aby decydować w sposób oficjalny. Jak pan przewodniczący zespołu wie, organizacje często nie składały w terminie sprawozdań z przyczyn technicznych, szczególnie w 2010 r. Nie jest

to problem ministra, ale organizacji, dla których możliwość zbierania 1% jest naprawdę ważną sprawą. Wprowadziliśmy instrument, żeby służył organizacjom i ich działaniom. Natomiast uważam, że biurokracja nie może tego blokować.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Bardzo proszę, pani poseł Wróblewska.

Poseł Kornelia Wróblewska (N):

Panie ministrze, mam pytanie, nie rozumiem jednej kwestii. Z jednej strony odnosi się pan do powagi Rady Działalności Pożytku Publicznego i podkreśla, że będzie słuchał opinii, z drugiej strony mamy bieżącą opinię, w której rezygnuje pan z sugestii złożonej przed chwilą. Cała ustawa jest bardzo dobra, nie mamy żadnych zarzutów, uważamy, że to jest krok w dobrą stronę. Niepokojący jest jeden zapis. Moje pytanie brzmi następująco: czy w kolejnym czytaniu można przygotować poprawkę, którą pan uwzględni? Czy ewentualnie może pan ją przygotować? Czy skorzysta pan z poprawki, którą ja złożę? Czy możemy liczyć, że w ustawie znajdzie się poprawiony zapis, czy chce pan pozostać przy aktualnym? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Pani poseł, o przyjęciu poprawki nie decyduje jednoosobowo pan minister, ale Sejm. Jeżeli pan minister chce zabrać głos, bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Chcę tylko dodać, że wprowadzone poprawki zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Działalności Pożytku Publicznego. Projekt zmiany ustawy był konsultowany z Radą. Mieliśmy oficjalne stanowisko, bez zastrzeżeń, opinia była pozytywna.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Stwierdzam zamknięcie pierwszego czytania. Stwierdzam, że nie zgłoszono wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego. Przechodzimy do rozpatrzenia projektu. Czy są uwagi do tytułu projektu? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny wobec przyjęcia tytułu projektu? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła tytuł projektu ustawy.

Czy są uwagi do art. 1? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny wobec przyjęcia art. 1? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła art. 1.

Czy są uwagi do art. 2? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny wobec przyjęcia art. 2? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła art. 2.

Czy są uwagi do art. 3? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny wobec przyjęcia art. 3? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła art. 3.

Czy są uwagi do art. 4? Nie słyszę. Czy ktoś jest przeciwny wobec przyjęcia art. 4? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła art. 4.

Przechodzimy do przegłosowania całości ustawy. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem całości ustawy w proponowanym brzmieniu? (23) Kto jest przeciwny? (0) Kto wstrzymał od głosu? (0) Stwierdzam, że Komisja przyjęła ustawę o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Proponuję, aby Komisja upoważniła Biuro Legislacyjne do dokonania korekt redakcyjnych w projekcie ustawy. Podczas prac nie zostały zgłoszone, ale jeśli się pojawią, bardzo proszę nanieść poprawki. Proponuję, aby posłem sprawozdawcą została pani Urszula Rusecka. Czy ktoś jest przeciwny? Nie słyszę. Czy pani poseł się zgadza? Dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów zgłasza wątpliwości co do zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej? Nie słyszę. Stwierdzam, że nie istnieją wątpliwości co do zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej.

Proszę państwa, przechodzimy do drugiego punktu, czyli rozpatrzenia rządowego dokumentu „Sprawozdanie z funkcjonowania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za lata 2014 i 2015”, druk nr 1171. Bardzo proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Pani przewodnicząca, sprawozdanie z funkcjonowania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest obszerne. Jeżeli państwo pozwolą, poproszę panią dyrektor o przedstawienie wniosków ze sprawozdania w skróconej formie.

Dyrektor w MRPiPS Andżelika Wardęga:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, sprawozdanie z funkcjonowania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przygotowywane cyklicznie, zgodnie z art. 50a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Ministrów została zobowiązana do jego przygotowania na podstawie informacji uzyskanych od organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego. Musi ona przedstawiać informację Sejmowi i Senatowi co dwa lata. Departament przygotowuje informację od 2005 r. Każdego roku zbiera dane w ramach badania ankietowego pt. „Monitoring współpracy administracji publicznej z sektorem pozarządowym”. Na tej podstawie przygotowuje, w cyklu dwuletnim, sprawozdanie z funkcjonowania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Pierwsze sprawozdanie z działania ustawy powstało w 2005 r. za okres od dnia wejścia w życie ustawy do 31 grudnia 2004 r., a od 2010 r. powstawały sprawozdania w cyklu dwuletnim: 2010-2011 oraz 2012-2013. Teraz prezentujemy państwu sprawozdanie obejmujące lata 2014-2015, stan na dzień 31 grudnia 2015 r.

W pracach nad tworzeniem sprawozdania Departament Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego wykorzystuje dane zbierane w ramach badania, rozsyłając ankietę do ok. 3000 urzędów administracji publicznej wszystkich szczebli. Poziom zwrotu ankiet waha się na poziomie 90%, w niektórych latach więcej – 95%. Określamy go jako bardzo wysoki. Wykorzystujemy dane gromadzone przez inne instytucje, np. Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Sprawiedliwości, a także badania prowadzone przez organizacje pozarządowe, jak Stowarzyszenie Klon/Jawor.

Do czego służy sprawozdanie? W pierwszym etapie najistotniejszym elementem było poznanie i sprawdzenie, jak funkcjonują mechanizmy przewidziane w ustawie dopiero uchwalonej. Teraz wykorzystujemy sprawozdanie, przede wszystkim, żeby planować polityki publiczne i zmiany w aktach prawnych, lepiej przygotowywać dokumenty strategiczne, budować wskaźniki w oparciu o dane. Wykorzystują je naukowcy oraz wszyscy, którzy obserwują dynamikę wzrostu sektora pozarządowego. Czego dowiadujemy się ze sprawozdania? Liczba organizacji pozarządowych w okresie 10 lat, od 2005 do 2015, według danych z KRS, wzrosła o 75%. Podajemy dane z KRS oraz rejestru REGON. To nie są rejestry kompatybilne, różnią się metodologią, dlatego dane są trochę inne. REGON podaje, że w 2015 r. istniało ponad 150 tys. organizacji, a według KRS – 111 tys. Najwięcej organizacji działa w województwach mazowieckim, wielkopolskim oraz śląskim, najmniej w województwach lubuskim i opolskim. Prawie 90% organów organizacji publicznej deklaruje, że współpracuje z podmiotami III sektora pod względem finansowym. Obserwujemy, że w latach 2014-2015 nastąpiła intensyfikacja współpracy finansowej, co możemy wiązać, m.in. ze środkami europejskimi. Wartość zlecanych zadań we wszystkich trybach (pytamy o tryby pożytkowe, ale również inne, w których organizacja publiczna może przekazywać środki organizacjom pozarządowym) wynosi około 3 mld zł.

Jeśli chodzi o współpracę finansową, pytamy o środki zlecane w otwartym konkursie ofert w innych trybach oraz w trybie pozakonkursowym, wynikającym z ustawy. W sprawozdaniu podajemy również informacje dotyczące przekazywania 1%. To są dane gromadzone przez Ministerstwo Finansów. Pytamy również o pozafinansową formę współpracy. Ważne są, m.in. programy współpracy obowiązkowej dla jednostek samorządu terytorialnego, wprowadzane niedawno nowelizacją ustawy, jako obowiązkowe dla administracji publicznej.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Kto z pań i panów posłów chce zabrać głos w temacie sprawozdania? Bardzo proszę, pani wiceprzewodnicząca Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Na 12 stronie piszą państwo, że: „wysokość przychodów polskiego III sektora zależy w dużej mierze od środków pozyskiwanych z grantów od instytucji publicznych". W pełni się zgadzam. Organizacje pozarządowe dla swojej działalności szukają, w wielu miejscach, źródeł finansowania, w tym także w instytucjach publicznych. Wiadomo, że ministerstwa mają swoje specjalne programy „resortowe", którymi mogą zasilać w drodze konkursu organizacje pozarządowe. Moje pierwsze pytanie brzmi: czy państwo wiedzą w jakim trybie środki są przyznawane, to znaczy, czy istnieje tryb odwoławczy od decyzji odmawiającej współfinansowania lub dofinansowania działalności określonych organizacji pozarządowych? Ułatwię państwu zadanie. Wiem, że w Ministerstwie Sprawiedliwości nie ma drogi odwoławczej. Wśród beneficjentów pomocy, którą niosą organizacje pozarządowe, często budzi wiele kontrowersji. Wielu beneficjentów nie stanie się nimi, dlatego, że w tym roku sprawdzone w boju organizacje nie otrzymały dofinansowania z Ministerstwa Finansów. Pytam o określoną organizację, tj. Centrum Praw Kobiet, która działa nie tylko na Mazowszu, ale również Pomorzu i w województwie łódzkim. W przypadku niesienia pomocy nie tylko socjalnej, ale przede wszystkim prawnej i psychologicznej ofiarom przemocy w rodzinie, organizacja stoi przed faktem zamknięcia lub znacznego ograniczenia swojej działalności. To przykra informacja, tym bardziej, że jest to organizacja, działająca wiele lat, sprawdzona w kwestii skuteczności niesienia pomocy. Czy według pana ministra właściwy jest tryb, w którym występowanie w konkursie i odmowa przyznawania środków nie uznaje drogi odwoławczej od tego rodzaju decyzji? Czy to powinno być również uwzględnione? Od każdej decyzji administracyjnej mamy prawo się odwoływać, a w tym przypadku nie. Druga sprawa, czy znane są panu ministrowi przypadki w innych ministerstwach lub instytucjach publicznych, zasilających organizacje pozarządowe swoimi środkami, w których są także procedury braku obowiązywania odwołań? Czy powinno się to zmienić?

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Chcę jeszcze dopytać. Mówimy o latach 2014-2015, więc chcę, żeby pan rozgraniczył – czy wtedy była możliwość odwołania i jak jest dzisiaj? Czy nie ma potrzeby zmiany przepisów, aby wprowadzić możliwość odwoływania się? Dziękuję.

Sekretarz stanu w MRPiPS Krzysztof Michałkiewicz:

Wysoka Komisjo, pani przewodnicząca, temat jest szerszy niż pytanie, gdyż mówiąc o administracji publicznej mamy na myśli nie tylko administrację rządową, ale również samorządową. Nie chodzi tylko o programy współpracy, ale zlecania, powierzanie lub wspieranie różnego rodzaju zadań, które mają miejsce w samorządach w bardzo szerokiej skali. Mówimy o różnych formach współpracy i faktycznie wysokich kwotach, wynikających z faktu, że coraz częściej sektor pozarządowy wyręcza, wspiera administrację samorządową, szczególnie w realizacji jej zadań. Jeśli chodzi o wykorzystywane tryby, oczywiście mamy sprawozdanie z realizacji ustawy o działalności pożytku publicznego. Tutaj faktycznie tryb jest coraz częściej stosowany. Mówimy o otwartym konkursie ofert i każdy w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu, może żądać uzasadnienia wyboru lub odrzucenia oferty, natomiast nie ma obowiązku przekazywania środków finansowych na organizacje pozarządowe tylko za pośrednictwem ustawy o działalności pożytku publicznego. Przypominam, że również bardzo się staramy, aby w ustawie o zamówieniach publicznych były klauzule społeczne. W obecnej chwili, w ramach ustawy o zamówieniach publicznych, jest prowadzony tryb pozwalający, przy mniejszych kwotach, nie przeprowadzać otwartego konkursu ofert, ale zlecić zadanie w drodze negocjacji. Jak powiedziałem, dla nas ważne jest, to chcieliśmy pokazać w sprawozdaniu, że coraz częściej sektor pozarządowy uczestniczy w realizacji zadań publicznych. Coraz częściej organy i instytucje administracji publicznej, głównie samorządowe, wykorzystują instytucje i organizacje pozarządowe do powierzania im zadań. Coraz częściej stosują tryb z ustawy o działalności pożytku publicznego, faktycznie bardzo szczegółowo opisany i dający gwarancje, o które pyta pani poseł. Z drugiej strony, zależy nam, żeby w normalnym funkcjonowaniu ustawy o zamówieniach publicznych były klauzule społeczne, pozwalające zlecać zadania organizacjom pozarządowym

w drodze pozakonkursowej lub z uprzywilejowaniem niektórych podmiotów, szczególnie związanych z usługami społecznymi. Przypominam, że dla nas dużym wyzwaniem jest sektor ekonomii społecznej, który chcemy, aby był partnerem dla samorządów w realizacji różnego rodzaju usług. Zamiast wspierać finansowo podmioty ekonomii społecznej, korzystniejszą formą jest stosowanie klauzul społecznych, żeby miały preferencje przy niektórych usługach i zlecaniu zadań z terenów swojej gminy. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Dziękuję. Nie słyszę więcej pytań. Stwierdzam, że Komisja przyjęła sprawozdanie. Proponuję, aby posłem sprawozdawcą został poseł Jacek Świat. Czy ktoś jest przeciwny? Nie słyszę.

Przechodzimy do rozpatrzenia projektu planu pracy Komisji na okres pierwszego półrocza od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r. Program został państwu doręczony, mam nadzieję, że wszyscy parlamentarzyści go dostali. Otwieram dyskusję. Chcę zapytać o państwa uwagi, sugestie i wnioski. Bardzo proszę, pani poseł Wróblewska.

Poseł Kornelia Wróblewska (N):

Pani przewodnicząca, mam jedno pytanie. Chcę zapytać, co się dzieje z projektami ustaw, które zostały złożone jeszcze w ubiegłym roku, a nie uwzględniono ich w planie pracy?

Przewodnicząca poseł Beata Mazurek (PiS):

Pani poseł, powtórzę, co mówiłam do pani w grudniu. Będziemy procedowali ustawy, jeśli będzie znane stanowisko rządu. Nie wykluczam, że jeśli w międzyczasie, czyli do półrocza, wpłynie stanowisko rządu, będziemy również rozpatrywać zgłoszone projekty. Państwo wiedzą, że istnieje każdorazowo możliwość rozszerzenia pracy Komisji, niczego nie wykluczam. Czy ktoś jest przeciwny wobec przyjęcia planu pracy? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła plan pracy.

Szanowni państwo, wyczerpaliśmy porządek posiedzenia. Dziękuję wszystkim za udział. Zamykam obrady.